

Научна област: 3. Социални, стопански и правни науки

Професионално направление: 3.3 Политически науки

Факултет: Философски и политически науки

ЮЗУ "Неофит Рилски" – гр. Благоевград

СТАНОВИЩЕ

От проф. д-р. Ангелина Мирославова Марковска,

от ВТУ "Св. Св. Кирил и Методий"

на дисертационния труд на

Адиел ШОШАНИ

на тема **„Влияние на идеологията върху различните потоци в
държавното образование в Израел“**

представен за придобиване на образователна и научна степен
„доктор по политология“, в ПН 3.3 Политически науки, научна
специалност **„Политология“**

Научен ръководител: проф. д-р Борис Манов

I. Актуалност и значимост на разработвания научен проблем

Представеният на вниманието на уважаемото жури дисертационен труд на Адиел Шошани е посветен на проблем с подчертано висока научна и обществена значимост както в рамките на политическата наука, така и за пресечното, интердисциплинарно поле между политология, социология и образователни политики. Влиянието на идеологията върху държавното образование е класическа, но и трайно актуална тема, която в конкретния случай се разглежда в специфичния и многопластов контекст на израелското общество – общество, характеризиращо се с интензивни процеси по търсене и утвърждаване на национална идентичност, плурализъм и политическа поляризация.

Актуалността на изследването се обуславя от динамичните промени в израелската образователна система през последните десетилетия,

включително процесите на децентрализация, засилване на общностната автономия и трансформация на традиционните идеологически модели. Поставянето на въпроса за съотношението между централната държавна власт и локалните образователни идентичности е в отговор на съвременния дебат за ролята на образованието в изграждането на национална и гражданска принадлежност в условията на културно и религиозно многообразие.

Значимостта на представения научен проблем се засилва и от факта, че изследването не се ограничава до исторически анализ, а търси връзката между идеологическите основи на държавата и тяхното практическо отражение в съвременното училище. По този начин дисертацията допринася за по-доброто разбиране на образованието като поле на политическо и ценностно взаимодействие с отражение както върху националната кохезия, така и върху социалната интеграция.

Дисертацията се състои от 197 страници, от които 159 страници активен текст структуриран в увод, три проблемни глави, библиографска справка с 89 източника на английски език и иврит, както и приложения с модели на анкетни карти.

В рамките на моите компетенции и достъпните ми източници не установявам плагиатство в представените за рецензиране материали. Не ми е известно в хода на процедурата да са получавани неанонимни и мотивирани писмени сигнали за установено плагиатство.

II. Оценка на научно-приложните резултати и приноси на дисертационния труд

По мое скромно мнение, дисертацията на Адиел Шошани се отличава с ясно аргументирана изследователска логика, последователно развита в хода на изложението в подкрепа на въведената авторска теза.

Един от съществените научни приноси е направеният **комплексен анализ на еволюцията на образователните идеологии в Израел – от периода на създаване на държавата до съвременните форми на идеологически плурализъм**. Авторът успешно съчетава историческите, политическите и образователни перспективи, като демонстрира

задълбочено познаване на нормативната рамка и идеологическия дебат в Израел.

Особено значим е приносът, свързан с **интерпретацията на процесите на децентрализация в образованието**. Дисертацията аргументира тезата, че отслабването на централния идеологически контрол не води автоматично до загърбване на споделените национални ценности, а в определени случаи създава условия за тяхното по-автентично и осмислено прилагане в духа на „дионизма“. Тази постановка обогатява теоретичната дискусия за симбиозата между власт, идеология и образователни практики.

Научно-приложните резултати на изследването съдържат **потенциална стойност за формулирането на образователни политики в плуралистични общества**. Предложеният модел за управление на образователна система, балансиращ между общностна автономия и национална рамка, представлява практически инструмент, който може да бъде адаптиран и използван и извън израелския контекст. В този смисъл дисертацията надхвърля теоретико-описателното ниво и предлага аналитични обобщения с по-широка приложимост.

III. Критични бележки и препоръки

Нямам формално основание за отправяне на критични бележки към рецензирания дисертационен труд, защото те биха били резултат на мои анализи и мнение по разглежданите проблеми. От уважение към труда на докторанта и с желание да бъде полезна, бих си позволила да направя няколко конструктивни бележки и опционални препоръки.

На първо място, считам, че по-ясното открояване на авторската интерпретация спрямо вторичните източници би повишило научната плътност на анализа и спомогнало за идентифициране на авторската лична позиция.

Методологичният подход е адекватен на поставените цели, но би могъл да бъде по-критично рефлексивен. По-задълбочено обсъждане на методологическите ограничения и на възможните субективни влияния, произтичащи от професионалния опит на автора в образователната система, би допринесло за по-висока степен на научна рефлексивност. Като препоръка за бъдещи изследвания може да се посочи разширяването на сравнителния хоризонт чрез съпоставка с други национални образователни системи, изправени пред сходни идеологически и културни

предизвикателства. Това би позволило по-ясно да се разграничат специфичните характеристики на израелския модел от общите тенденции в управлението на образованието.

Ще си позволя да поставя и един проблемен въпрос на докторанта, най-вече за да чуя неговата лична позиция на база задълбочената му професионална компетентност в сферата на образованието, а именно:

До каква степен, според Вас, моделът на децентрализирана идеологическа автономия в образованието може да остане устойчив в условия на задълбочаваща се политическа поляризация и външни конфликти, които засилват натиска за възстановяване на централизираните национални наративи?

IV. Заключение

В обобщение може да се заключи, че дисертационният труд на Адиел Шошани на тема: „Влияние на идеологията върху различните потоци в държавното образование в Израел“ представлява самостоятелно, добре аргументирано и научно издържано изследване, което отговаря на изискванията за придобиване на образователната и научна степен „доктор“ по политически науки. Поставеният научен проблем е актуален и значим, анализът е последователен, а направените изводи са логически обосновани и подкрепени с емпиричен материал.

Това ми дава основание да дам своята **положителна оценка и препоръчвам на уважаемото научно жури да присъди на Адиел Шошани образователната и научна степен „доктор по политология“ в професионално направление 3.3 Политически науки, научна специалност "Политология".**

07.01.2026г.

Проф. д-р Ангелина М. Марковска

South-West University "Neofit Rilski" - Blagoevgrad
Faculty of Philosophy
Department of Philosophical and Political Sciences

STATE OF OPINION

by Prof. Angelina Miroslavova Markovska, PhD,
Faculty member at St. Cyril and St. Methodius University of Veliko Turnovo
of a dissertation
for the award of the educational and scientific degree “*doctor*”
Scientific area 3. *Social, economic and legal sciences*
Professional field 3.3 *Political science*
Scientific specialty “*Political Science*”

Author: Adiel SHOSHANI

Topic: “THE INFLUENCE OF IDEOLOGY ON THE DIFFERENT
STREAMS OF STATE EDUCATION IN ISRAEL”

Scientific supervisor: Prof. Boris Manov, Ph.D

I. Relevance and Significance of the Scientific Problem under Investigation

The dissertation submitted for the consideration of the esteemed academic jury by Adiel Shoshani is devoted to a research problem of pronounced scientific and societal significance, both within the field of political science and within the intersecting interdisciplinary domain encompassing political science, sociology, and educational policy studies. The influence of ideology on state education constitutes a classical yet persistently relevant topic, which in the present study is examined within the specific and multilayered context of Israeli society—a society characterized by intensive processes of negotiating and affirming national identity, pluralism, and political polarization.

The relevance of the study is determined by the dynamic transformations that have taken place within the Israeli educational system over recent decades, including processes of decentralization, the strengthening of community autonomy, and the transformation of traditional ideological models. The formulation of the question concerning the relationship between central state authority and local educational identities responds directly to contemporary debates regarding the role of education in the construction of national and civic belonging under conditions of cultural and religious diversity.

The significance of the examined scientific problem is further enhanced by the fact that the research does not confine itself to a purely historical analysis, but rather seeks to identify the link between the ideological foundations of the state and their practical manifestations in contemporary schooling. In this way, the dissertation contributes to a deeper understanding of education as a field of political and value-based interaction, with implications for both national cohesion and social integration.

The dissertation comprises 197 pages, of which 159 pages constitute the main analytical text, structured into an introduction and three thematic chapters, followed by a bibliography containing 89 sources in English and Hebrew, as well as appendices including models of survey questionnaires.

Within the scope of my professional competence and the sources available to me, I have identified no instances of plagiarism in the materials submitted for review. Furthermore, to my knowledge, no non-anonymous and substantiated written reports alleging plagiarism have been submitted during the course of the procedure.

II. Assessment of the Scientific and Applied Results and Contributions of the Dissertation

In my considered opinion, the dissertation by Adiel Shoshani is distinguished by a clearly articulated research logic, consistently developed throughout the exposition in support of the author's central thesis.

One of the principal scientific contributions of the study is the **comprehensive analysis of the evolution of educational ideologies in Israel—from the period of state formation to contemporary forms of ideological pluralism**. The author successfully integrates historical, political, and educational perspectives, demonstrating in-depth knowledge of the normative framework and ideological debates within Israeli society.

Of particular significance is **the contribution related to the interpretation of decentralization processes in education**. The dissertation convincingly argues that the weakening of centralized ideological control does not automatically lead to the erosion of shared national values; rather, in certain cases, it creates conditions for their more authentic and meaningful implementation in the spirit of Zionism. This proposition enriches the theoretical discussion concerning the symbiosis between power, ideology, and educational practices.

The scientific and applied results of the research possess potential value for the formulation of educational policies in pluralistic societies. The proposed **model of educational system governance**, which balances community autonomy with a national framework, represents a practical analytical tool that may be adapted and applied beyond the Israeli context. In this respect, the dissertation transcends a purely theoretical and descriptive level and offers analytical generalizations of broader applicability.

III. Critical Remarks and Recommendations

I have no formal grounds for advancing critical objections to the reviewed dissertation, as such objections would necessarily reflect my own analytical perspectives and interpretations of the issues under consideration. Out of respect for the doctoral candidate's work and with the intention of being constructive, I would nonetheless allow myself to offer several remarks and optional recommendations.

First, I believe that a clearer differentiation between the author's own interpretations and those derived from secondary sources would enhance the analytical depth of the study and facilitate the identification of the author's independent scholarly position.

The methodological approach is appropriate to the stated research objectives; however, it could benefit from a more critically reflexive stance. A more thorough discussion of methodological limitations and of potential subjective influences arising from the author's professional experience within the educational system would contribute to a higher degree of scientific reflexivity.

As a recommendation for future research, the expansion of the comparative horizon through juxtaposition with other national educational systems facing similar ideological and cultural challenges could be suggested. Such an approach would

allow for a clearer distinction between the specific characteristics of the Israeli model and broader trends in educational governance.

I would also like to pose one substantive **question** to the doctoral candidate, primarily in order to elicit his personal position based on his extensive professional competence in the field of education, namely:

To what extent, in your view, can the model of decentralized ideological autonomy in education remain sustainable under conditions of deepening political polarization and external conflicts, which intensify pressures for the reassertion of centralized national narratives?

IV. Conclusion

In conclusion, it may be stated that the dissertation by Adiel Shoshani entitled “*The Influence of Ideology on the Different Streams of State Education in Israel*” constitutes an independent, well-argued, and methodologically sound scholarly study that meets the requirements for the award of the educational and scientific degree of Doctor in Political Science. The research problem addressed is both timely and significant; the analysis is coherent, and the conclusions are logically substantiated and supported by empirical material.

This provides me with sufficient grounds to give a positive evaluation and to recommend that the esteemed academic jury award Adiel Shoshani the educational and scientific degree of *Doctor of Political Science* in professional field 3.3 Political Sciences, scientific specialty *Political Science*.

07.01.2026

Prof. Angelina M. Markovska, PhD